

REFORMÁTUSOK LAPJA

LXV. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM, 2021. MÁRCIUS 21. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HETILAPJA ÁRA: 400 FT

A zárt ajtók mögött is van munka

**KINCSEKET TALÁLTAK
A PÁPAI MÚZEUMBAN**

Oltásra várva

HEGEDŰS
MÁRK

Számos etikai, betegjogi kérdése van a koronavírus-járvány aktuális szakaszának és a tervezett védettségi igazolvány kiadásának. Kötelezővé tehető-e a koronavírus elleni védőoltás? Etikus-e, ha előjogot kap az, aki felelőtlen viselkedése miatt fertőződött meg koronavírussal? Egy háziorvos mi alapján döntsön két hasonló korú és állapotú páciens között? És mi a református egyház, a lelkészek szerepe a járvány kezelésében? Ezekről beszélgetünk Homicskó Árpád Olivérral, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának nemzetközi és tudományos dékánhelyettesével, egészségügyi jogi szakértővel. A szakember türelemre int, és azt mondja, a keresztyén embernek példát kell mutatnia ebben a helyzetben.

Mi a véleménye, nyilvánosnak kellene lennie az egész oltási tervnek?

Elsősorban a szakembereknek kell ismerniük a pontos dokumentumot, és jó, ha mi, laikusok feltétlenül megbízunk a szakemberekben, miként a beteg az orvosában. Másodsorban talán azért lenne érdemes hivatalos formában nyilvánosságra hozni – még ha nem az egészet is –, hogy a társadalom szélesebb rétege is lássa, a sorrendiség részleteiben hogyan alakul, mik az irányvonalak és mire számíthatunk. Ez növelhetné a biztonságérzetet, eloszlatna sok-sok alaptalan gyanakvást.

Magyarországon az egészségügyben dolgozók – köztük kórházlelkészek – után az idősothtonok munkatársai és lakói, majd legidősebb honfitársaink kerültek sorra. Van viszont olyan ország, ahol a frontvonalban dolgozók után a tizennyolc és ötvenkilenc éves kor közötti munkavállalókat célozták meg. Melyik a jó, melyik az etikus stratégia?

Ez komplex kérdés, mindkét megoldásnak lehet előnye. Én úgy gondolom, a hazai módszert célszerű alkalmazni. Ezt tartom etikusnak. A fordított sorrend pedig gazdaságalapú. Ám érdemes megfontolni azoknak a szakmáknak a prioritizálását, amelyekben olyan környezetben dolgoznak, ahol nagyobb eséllyel találkozhatnak a vírussal. Hiszen adott esetben éppen az idősebb korosztály kerülhet veszélybe általuk.

A jelenlegi szabályok szerint a rendvédelemben és közigazgatásban dolgozók egy része, valamint bizonyos kiemelt infrastruktúrában dolgozók is előnyt élveznek az oltási sorrendnél. Mit gondol, még további csoportokat nem illette meg, hogy hamarabb kaphassanak oltást? Az élelmiszerboltban dolgozókat, a tanárokat?

Mivel most még szűkös a vakcinakészlet, egyetértek a jelenlegi protokollal, annyi kiegészítéssel, hogy a magam részéről a köz-

oktatásban dolgozókat előrébb venném az oltási sorban. De a kört a végtelenségig bővíthetnénk. Hozok én is egy példát: a pékségekben dolgozók munkája is nélkülözhetetlen, őket is megilletné a mielőbbi oltás. Türelemesnek kell lenni, én is így teszek. Sajnos, a regisztráltak egy része nem kéri a neki felajánlott vakcinát. Pedig az oltóanyagok is van szavatossága! Ilyen esetben például a háziorvos továbbhalad a regisztráltak körében, és a kimaradt vakcinákat felajánlja a soron következőknek. Nyilván ez az etikusabb megoldás, mint az egyelőre még szűkös keretből a drága oltóanyagot kidobni.

Kimarad egy adag védőoltás. Ha beleképzeli magát az oltóorvos helyébe, ön mit tenne?

Jogász vagyok, és a törvényesség, a szabályok megtartása mellett állok, nem lehet más az álláspontom, mint hogy nem elfogadható, ha olyan kapja meg az oltást, aki nem szerepelt a listán. Magam is úgy gondolom, hogy a visszautasított oltóanyagot a regisztráltak között kell hasznosítani. Bízunk benne, hogy ez így is történik. Tény, hogy nagyon fontos a szabályozottság, de gondoljunk arra is, hogy minden egyes beoltott személlyel Magyarország átoltottsága lesz nagyobb.

A háziorvosoknak a regisztráltak listája alapján kell választaniuk a soron következőkből. Mi segíthet az orvosoknak etikai, betegjogi szempontból abban, hogy kit hívjanak be?

A háziorvos ismeri és holisztikus, átfogó szemlélettel kezeli a beteget, így tisztában van a kórtörténetével, a problémáival. Tudja súlyozni, hogy ki kapjon előbb védőoltást. Nem véletlen, hogy az életkor mellett alapvetően a krónikus betegségek határozzák meg az oltási sorrendet. Feltételezhetően ismerik betegeik egészségügyi helyzetét, így megfelelő döntéseket tudnak hozni.

Ha eggyel kevesebb oltás van, az utolsó két beteg azonos korú, nemű, a cukorbetegségük súlyos, mit javasolna szakemberként, mi alapján döntsön az orvos?

Mondhatnánk, egyszerű a döntés: ábécé sorrendben. Vagy például, hiába mindketten ötvenkilenc évesek, a születésnapjukhoz viszonyítva meg tudjuk állapítani, ki az idősebb, ő kapja meg. Ez azonban ennél jóval súlyosabb etikai, jogi, de tulajdonképpen bármilyen szempontból nehezen megválaszolható kérdés. Biztos vagyok benne, hogy meg lehet találni azt a kicsi különbséget, amely egyiküknek jogot ad az elsőbbségre. Nincs két egyforma ember.

Nincsenek könnyű helyzetben a házi orvosok.

Ezzel teljesen egyetértek. De még nehezebb helyzetben vannak a kórházak Covid-osztályának orvosai, ápolói.

Jelenleg öt különböző vakcina érhető el Magyarországon. Vannak, akik mindegyik oltást elutasítják, mások bizonyos vakcinákat preferálnak. Mit gondol erről?

A választáshoz mindenkinek joga van, ez az önrendelkezési jog alapja a betegellátás során. Az oltás jelenleg önkéntes, így szabad választáson alapul. A jelentkezőnek joga van tudni, hogy mit akar beadni az orvos, és joga van ahhoz is, hogy ennek igénybevételét megtagadja. Ha valaki elutasítja valamelyik vakcinát, az az ő autonóm döntése. Ez más egészségügyi szolgáltatások esetében is így van, a beteg egyes vizsgálatokat, eljárásokat is jogosult visszautasítani. Viszont minden döntést felelősséggel kell meghozni, és az egyénnek adott esetben nem csak saját magára kell gondolnia. Különösen így van ez a keresztyén etika szempontjából. Felelősséggel tartozunk a másik emberért, a családjáért, azért a kisebb-nagyobb közösségért, ahová tartozunk. Az egyházunkért, a nemzetünkért. A felelősségvállalás olykor bizony áldozathozatalt is jelent. Református keresztyén emberként ezt is szem előtt kell tartanunk, és mindenekelőtt jó példával kell elől járnunk. Az oltásra eddig közel hárommillióan regisztráltak, viszont ez még messze van a nyájimmunitáshoz szükséges hat-hét millió főtől, akkor is, ha a fertőzésen átesettek számát is hozzávesszük. Éppen ezért szorgalmazni kellene a szűrővizsgálatokat, például aki fertőzött volt, de nem került be az egészségügyi ellátórendszerbe, végeztessen antitestvizsgálatot, hogy legyen nyilvánvaló a védettsége.

Lehet olyan helyzet, hogy kötelezővé válik a koronavírus elleni védőoltás?

Addig biztosan nem, amíg nincsen elég vakcina. De az influenza elleni oltás sem kötelező, pedig az a vírus is sok halálos áldozatot követel, és van elérhető oltás rá. Nem hiszem, hogy valaha is kötelezővé válna, viszont a későbbiekben lehetnek majd olyan megkötések, amelyeknek feltétele lesz a beoltottság. Nem tudjuk, mit hoz a holnap. „Csak az Isten nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk” – énekeltük a szép régi,

református énekünkben, és ez arra ébreszt rá bennünket világjárvány idején is, hogy Isten kegyelmesen lehajol minden emberhez, aki őt hívja segítségül.

Magyarországon már van védettségi igazolvány az oltást megkapóknak, és azok is igényelhetik, akik igazoltan átesetek a koronavírus-fertőzésen. Hogy pontosan mi jár ezzel, még nem tisztázott. Valószínűleg ők szabadabban élhetik majd az életüket, például nem vonatkoznak majd rájuk karantén szabályok. Etikus ez?

Az oltás önkéntes, de a sorrend meghatározott. Az igazolvánnyal többletjogot kap, aki már előnyt is kapott, vagy aki – például felelőtlen viselkedése miatt – átesett a fertőzésen. Etikai szempontból lehetnek aggályaink. Miért annak jár többletjog, aki már túl van a fertőzésen, azzal szemben, aki egy éve felelősségteljesen megtartja a szabályokat, akár extra önkorlátozásban él, alig találkozhat valakivel? Akkor ő kerül hátrányba. Ráadásul, csak mert valaki elutasítja az oltást – ehhez ugye joga van –, azért érné hátrány. Persze, fogalmazhatunk úgy is, hogy azt éri előny, aki vállalja az oltást. Ez etikus lenne? Sok-sok kérdés van, amivel most szembesülünk, és bizony, még szakemberként is nehéz ezekre a kérdésekre egyértelmű választ adni. A virológus szakemberek szerint az egyetlen védekezési mód az oltakozás. A világjárvány nehezíti annak meghatározását, hogy mi az etikus és mi nem. A gazdasági szempontok is fontos célok, hiszen ha teljesen leáll az élet, az súlyos gazdasági következményekkel jár, és ez mindannyiunk életét érintheti, nem csak az adott szektorban dolgozókat. Éppen ezért a kormánynak nagy súly van a vállán, kezelnie kell mindkét helyzetet. Az egészségügyi törvény fontos alapelve, hogy az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során érvényesülnie kell az esélyegyenlőségnek. Viszont amíg kevesebb az oltóanyag, mint amennyire igény lenne, vagyis az egyén – töle független körülmények miatt – nem tud benne részesülni, úgy indokolatlan hátrányba kerül azokkal szemben, akik az oltási sorrendben őt megelőzik, vagy már túlestek a fertőzésen. Álláspontom szerint emiatt nem lenne szabad az egyént hátrányba hozni a beoltottakkal szemben. Természetesen ez a felvetésem addig állja meg a helyét, ameddig kevesebb oltóanyag áll rendelkezésre, mint ahányan regisztráltak az oltásra. Igaz azonban, hogy a védettségi igazolvány felvet egészségügyi kérdéseket is. Nem vagyok orvos, sem virológus, de úgy tudom, még nincs tudományos konszenzus abban, hogy akit beoltottak, fertőzhet-e.

És mi a református egyház feladata a járvány kezelésében?

Az egyház mindig betöltött tanítói szerepet is. Református gyülekezeti tagként is mondom, hogy szerintem a lelkészeknek ki kell állniuk az oltás mellett, hiszen az egyén, a közösség, az egyház, a társadalom érdeke is, hogy minél előbb elérjük a nyájimmunitást. Úgy vélem, elég a közvetlen közelünkben egyetlen embert elveszíteni ebben a szörnyű járványban, hogy megértsük, mi a felelősségteljes hozzáállás. Jó lenne, ha minél többen megértenénk ezt, tragédia nélkül. ■ FOTÓ: SEBESTYÉN LÁSZLÓ

NÉVJEGY

Homicskő Árpád Olivér egyetemi docens, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának nemzetközi és tudományos dékánhelyettese, a Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék egyetemi docense, egészségügyi jogi szakértő. Orvosi-egészségügyi jogot, szociális jogot és munkajogot tanít a Károlin. A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottság Gazdaság-, Jog- és Társadalomtudomány Szakbizottság Teológiai Munkabizottságának alelnöke. Tagja a Magyar Jogász Egylet Fővárosi Szervezetének, a Magyar Munkajogi Társaságnak és a Magyar Munkaügyi Kapcsolatok Társaságnak. 2009 óta egyéni ügyvéd. Számos egészségügyi jogi tanulmány szerzője. Egyháztag a Kecskeméti Református Egyházközösségben.

SZERETETDOBOZ

SEGÍTSÉG A MINDENNAPOKHOZ!

TÖLTÖN MEG GYÜLEKEZETÉVEL, CSALÁDJÁVAL KÖZÖSEN EGY - VAGY TÖBB - SZERETETDOBOZT ÉS JUTTASSA EL A MAGYAR REFORMÁTUS SZERETETSZOLGÁLATHOZ. TEGYÜK EGYÜTT KÖNNYEBBÉ A RÁSZORULÓ CSALÁDOK SZÁMÁRA A MINDENNAPOKAT!

MI KERÜLJÖN A DOBOZBA?

KONZERV/ TEA/ RIZS/ SZÁRAZTÉSZTA/ CUKOR
ÉDESÍTŐSZER/ BÉBIÉTEL/ KÁVÉ/ LENCSE/ ÉTOLAJ
SZAPPAN/ FOGKRÉM/ FOGKEFE/ TUSFÜRDŐ
LISZT/ MOSÓSZER/ ÉDESSÉG

WWW.JOBBADNI.HU

1358

MINDEN HÍVÁS 500 FORINT

MAGYAR REFORMÁTUS
SZERETETSZOLGÁLAT